

**Uzasadnienie uchwały z dnia 10 grudnia 2018 roku Komisji habilitacyjnej
powołanej przez Centralną Komisję do spraw Stopni i Tytułów w celu
przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Pawła Stachowiaka w
dziedzinie *nauk społecznych* w zakresie dyscypliny *nauki o polityce***

Komisja habilitacyjna stwierdziła, że osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitanta, zaprezentowane w dokumentacji złożonej dnia 25 kwietnia 2018 roku wraz z wnioskiem o wszczęcie procedur habilitacyjnych do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, **stanowią wkład w rozwój dyscypliny naukowej.**

Podejmując decyzję wzięto pod uwagę:

1. osiągnięcia naukowe, o których mowa w artykule 16 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy;
2. aktywność naukową, wskazaną w artykule 16 ust. 1 ustawy;
3. osiągnięcia w zakresie dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego, wskazane w paragrafie 5 rozporządzenia z 1 września 2011 r.;
4. dokonania w ramach współpracy międzynarodowej habilitanta, o których mowa w paragrafie 5 rozporządzenia z 1 września 2011 r.

Sylwetka Habilitanta. Dr Paweł Stachowiak jest absolwentem Wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pracę magisterską pod tytułem *Spółczesność Wielkopolski wobec wojny prusko – francuskiej 1870-71*, napisał pod kierunkiem prof. dr. hab. Antoniego Czubińskiego i obronił w 1988 roku.

Stopień doktora w zakresie historii uzyskał w 1996 roku, na Wydziale Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Pracę doktorską, *Obóz narodowy wobec religii i Kościoła w latach 1886-1927*, przygotował pod kierunkiem prof. dr. hab. Kazimierza Robakowskiego i obronił na Wydziale Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Od roku 1988 pracował na stanowisku asystenta stażysty w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Od roku 1989 na stanowisku asystenta. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora został w 1997 r. zatrudniony na stanowisku adiunkta. Od października 2013 roku jest zatrudniony na stanowisku starszego wykładowcy.

Osiągnięcie naukowo-badawcze Habilitanta w ramach zaprezentowanego monotematycznego cyklu „*Kościół rzymskokatolicki w Polsce po roku 1989. Uczestnik życia politycznego i konstruktor pamięci zbiorowej*” składa się z 25 publikacji w tym:

- 6 artykułów w czasopismach naukowych (w tym trzy teksty w języku angielskim i niemieckim);
- 18 artykułów w pracach zbiorowych;
- jednej pracy zbiorowej pod redakcją Habilitanta.

Głównym celem dociekań naukowych, zawartych w publikacjach przedłożonych jako osiągnięcie naukowe, jest identyfikacja genezy, form, celów i postaci uczestnictwa Kościoła rzymskokatolickiego w polskim życiu politycznym. Ich zakres chronologiczny obejmuje w znaczącej przewadze okres po 1989 roku, czyli czas, gdy Kościół został skonfrontowany z trudnym wyzwaniem funkcjonowania w warunkach głębokiej zmiany systemowej. Pierwsze pytanie badawcze dotyczy określenia celów, które stawiał przed sobą Kościół odnosząc się do transformującej się rzeczywistości i działając w niej. Kolejnym, jest pytanie o uwarunkowania tych działań oraz środki, za pomocą których Kościół je prowadził. Refleksja nad wskazanymi powyżej pytaniami badawczymi posłużyła do weryfikacji następującej hipotezy: różne formy aktywności Kościoła na arenie politycznej miały pozwolić mu na przeciwstawienie się konsekwencjom procesów sekularyzacji i prywatyzacji. Mogłyby one bowiem doprowadzić do załamania się tradycyjnego kształtu polskiego katolicyzmu.

W swoich pracach Habilitant korzystał z metod historycznych, metody genetycznej, metody instytucjonalno-prawnej, metody analizy treści oraz metody analizy aktów komunikacyjnych.

Habilitant skoncentrował się przede wszystkim na analizie roli Kościoła jako znaczącego aktora życia politycznego w okresie PRL. Inny istotny wątek, podjęty w pracach dr. Stachowiaka, dotyczy natury współczesnej aktywności Kościoła w polskiej sferze politycznej, w trakcie zmiany systemowej, szczególnie w jej najbardziej dynamicznej fazie w latach 1988 – 89. W późniejszym okresie Habilitant rozpoczął badania nad odnalezieniem się Kościoła w warunkach dokonującej się po 1989 roku gwałtownej zmiany społecznej, politycznej, ekonomicznej i kulturowej.

Kolejne zagadnienie, podjęte w publikacjach naukowych Habilitanta, stanowiła aktywność Kościoła rzymskokatolickiego w Polsce na polu integracji europejskiej, głównie w trakcie procesu akcesyjnego. Z kolei zainteresowanie funkcjonowaniem Kościoła w sferze publicznej a nade wszystko politycznej skłoniło dr. Pawła Stachowiaka do zajęcia się szczególnym

aspektem jego aktywności – polityką pamięci, pojmowaną jako działania podejmowane w celu pożądanego uformowania pamięci zbiorowej określonych społeczności.

W ocenie recenzentów dorobek publikacyjny dr. Stachowiaka nie jest duży, ale na jego korzyść świadczy jakość przedłożonych do oceny prac, a także zauważalny rozwój naukowy. Zgłaszane uwagi dotyczyły mylenia pojęć takich jak życie publiczne i życie polityczne, a także brak cezurę końcowej w tytule osiągnięcia. Najwięcej zastrzeżeń i uwag do tej części wniosku Habilitanta zgłosiła prof. Maria Marczevska-Rytko. Zwróciła uwagę na uchybienia metodologiczne oraz odniesienie do kwestii metodologicznych dopiero w autoreferacie. Zauważyła także, że dr Stachowiak powinien w większym stopniu odwoływać się do źródeł pierwotnych aniżeli opracowań. W opinii Przewodniczącej, Habilitant często wymiennie stosuje pojęcia sfery publicznej i sfery politycznej, co jest błędem. Brak precyzyjnie stosowanych pojęć negatywnie wpływa na określenie obszaru badawczego, a co z tym związane także na formułowane wnioski.

Przedłożone prace – zarówno rozdziały w pracach zbiorowych, jak i artykuły naukowe – w ocenie recenzentów i sześciu z siedmiu członków komisji habilitacyjnej (sześć głosów za, jeden wstrzymujący się) stanowią oryginalne opracowanie naukowe oparte na bogatej literaturze przedmiotu, w dużej mierze obcojęzycznej.

Oprócz głównego nurtu badań, Habilitant wskazał także inne publikacje swojego autorstwa, nie zaliczane do cyklu stanowiącego osiągnięcie naukowe. Jest to łącznie 18 prac: 2 monografie (jedna we współautorstwie), 16 artykułów (1 we współautorstwie). Brał również udział w jednym grantie badawczym (*Dwa dwudziestolecia. II i III RP w dziejach Polski. Społeczeństwo, państwo, geopolityka*), a także w realizacji kilku innych projektów, w tym *Poland and Hungary in the era of political transformation – directions for developing political system and civil society*.

Istotną cechą jest także znajomość źródeł i literatury dotyczącej przedmiotów badań. Habilitant udowodnił tym samym, iż posiada rozległą wiedzę w przedmiocie badania.

W toku dyskusji członkowie komisji habilitacyjnej stwierdzili, iż w dorobku naukowym Habilitanta widać rozwój naukowy. Jednakże dorobek wyrażony w publikacjach jest tylko jednym z elementów podlegających ocenie. Zgodnie z ustawą z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki z późniejszymi zmianami i w brzmieniu określonym ustawą z 18 marca 2011 r. oraz w myśl rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny

osiągnąć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego pod uwagę należy wziąć także inne kryteria podlegające ocenie.

W zgodnej opinii wszystkich członków Komisji Habilitant powinien dążyć do umiędzynarodowienia swojego dorobku naukowego, a także przejawiać większą aktywność w obszarze akademickiej współpracy międzynarodowej. Dotychczasowa aktywność naukowa i współpraca międzynarodowa Habilitanta przejawiały się w postaci udziału w konferencjach.

W dokumentacji udostępnionej komisji Habilitant wskazał również osiągnięcia w zakresie dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego i organizacyjnego.

Osiągnięcia dr Stachowiaka w zakresie dorobku dydaktycznego obejmują prowadzenie zajęć w ramach następujących przedmiotów: Najnowsza historia polityczna, Totalitaryzm i dyktatury europejskie, Historia Polski XX w., Najnowsza historia polityczna Polski, Najnowsza historia powszechna, Seminarium dyplomowe – studia licencjackie. Ponadto, Habilitant wypromował ponad 100 licencjatów. Był także promotorem pomocniczym w trzech przewodach doktorskich.

Tym samym należy podkreślić, że zainteresowania badawcze Habilitanta pozostają w zgodzie z prowadzonymi przezeń zajęciami dydaktycznymi. W opinii większości członków Komisji dr Stachowiak mógłby z powodzeniem objąć opieką młodszych badaczy już jako samodzielny pracownik naukowy. Prowadzone przez niego zajęcia dydaktyczne są bardzo dobrze oceniane przez studentów, czego wyrazem są trzykrotnie zdobywane wyróżnienia ulubionego wykładowcy WNPiD, które uzyskał w corocznym plebiscycie w latach 2011, 2013, 2015. W roku akademickim 2016/17 był też nominowany do nagrody rektora UAM *Praeceptor laureatus* dla najlepszego dydaktyka Wydziału.

W ramach działalności organizacyjnej Habilitant aktywnie uczestniczył w pracach na rzecz uczelni oraz jej środowiska akademickiego. Kilkukrotnie pełnił funkcję sekretarza komitetów organizacyjnych przygotowujących konferencje naukowe na WNPiD UAM.

Habilitant wykazuje ponadprzeciętną aktywność w obszarze popularyzacji nauki. Stara się poświęcać maksimum uwagi upowszechnianiu wiedzy oraz naukowego obiektywizmu wśród młodzieży. Dąży do propagowania wiedzy historycznej i politologicznej, pozbawionej politycznych obciążeń oraz ideologicznych założeń. Swoje zamierzenia realizuje poprzez m.in.: stałą współpracę z Biurem Prasowym UAM i TV UAM; regularny udział w uniwersyteckim programie wykładów otwartych (cykl wydziałowy, wizyty w szkołach); współpracę w ramach działań Zespołu Projektów Edukacyjnych WNPiD i w licznych przedsięwzięciach organizowanych przez Dział Promocji WNPiD; wykłady na Uniwersytetach

III Wieku oraz uczestnictwo w ich radach naukowych (Szczecinek, Tarnowo Podgórne, Piła); zaangażowanie w ramach Wydziałowej Grupy Badawczej „Polityka i Pamięć” i Ośrodka Badań i Edukacji Europejskiej; prowadzenie licznych debat i spotkań organizowanych przez ww. instytucje oraz Klub Tygodnika Powszechnego, Teatr Biuro Podróży, Fundację Adenauera, Czwartków Literackich organizowanych przez poznański oddział Biblioteki Kórnickiej PAN; współpracę z Biblioteką Uniwersytetu im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy; wykłady i moderowanie spotkań Towarzystwa Przyjaciół Węgier; współorganizowanie Akademickich spotkań z literaturą; działalność publicystyczną – teksty i wywiady: „Tygodnik Powszechny”, „Przewodnik Katolicki” (stały współpracownik), „Misyjne Drogi”, TVN 24, poznański i bydgoski ośrodek TVP, Telewizja WTK, program 3 Polskiego Radia, Radio Merkury, Radio Meteor, Głos Wielkopolski, Gazeta Wyborcza, liczne spotkania i wykłady okolicznościowe na zaproszenie władz lokalnych (Gniezno, Ostrów Wlkp. Pleszew); wykłady w szkołach (Poznań, Ostrzeszów, Kalisz, Międzyrzecz, Tomaszów Mazowiecki, Środa Wlkp., Grodzisk Wlkp.); współpracę w organizowaniu przedsięwzięć rocznicowych we współpracy z: Związkiem Oficerów Rezerwy RP im. Józefa Piłsudskiego, Związkiem Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych RP oddział Poznań, Bydgoskim Towarzystwem Przyjaciół Węgier, Towarzystwem im. Stanisława Mikołajczyka w Poznaniu oraz współpracę z Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu.

* * *

Podstawę dokonanej przez komisję habilitacyjną oceny dorobku naukowo-badawczego, dydaktycznego, popularyzatorskiego, organizacyjnego i w zakresie współpracy międzynarodowej, stanowiły nie tylko zaprezentowane powyżej informacje, zawarte w sporządzonym przez Habilitanta autoreferacie oraz załącznikach jemu towarzyszących. Komisja uwzględniła przede wszystkim pozytywne opinie recenzentów wyznaczonych w postępowaniu habilitacyjnym, opinie pozostałych swych członków oraz wnioski wynikające z dyskusji, która odbyła się w dniu 10 grudnia 2018 roku.

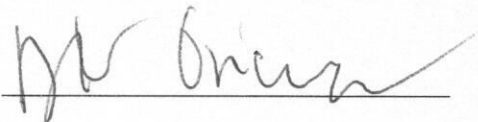
Podsumowując uwagi i pozytywne oceny wyrażone zarówno w recenzjach, jak i podczas posiedzenia Komisji, Przewodnicząca Komisji – prof. M. Marczevska-Rytko, sformułowała wniosek, iż przedstawiony dorobek naukowy wychodzi naprzeciw wymogom umożliwiającym nadanie stopnia naukowego.

W opinii sześciu członków Komisji, Habilitant spełnia większość wymogów ustawowych, w tym te najistotniejsze. Jedna z osób wstrzymała się od głosu. Tym samym, dokonując analizy wskazanych powyżej elementów, składających się na dorobek naukowo-badawczy, dydaktyczny, popularyzatorski i organizacyjny dr. Pawła Stachowiaka oraz na jego dokonania w zakresie współpracy międzynarodowej, Komisja uznała, że stanowi on podstawę do uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o polityce.

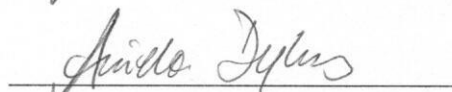
1. prof. Maria Marczevska-Rytko, UMCS, przewodnicząca komisji

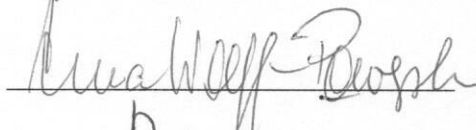
2. dr hab. Przemysław Osiewicz, UAM, sekretarz komisji

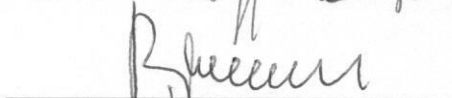
3. prof. Aniela Dylus, UKSW, recenzent

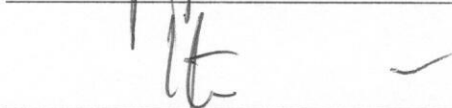
4. prof. Anna Wolff-Powęska, SWPS, recenzent

5. prof. Grzegorz Rydlewski, UW, recenzent

6. dr hab. Edward Jeliński, UAM, członek komisji

7. dr hab. Sławomir Sowiński, UKSW, członek komisji

